

Tour'en på tysk

Lidt om læsefærdighed i 1.hf, tysk fortsættersprog



Ingrid Svensson

Cand.phil. Lektor, studievejleder.
Frederiksberg HF-kursus

Hf'ere er en broget flok - især 1. hf'ere. Det gælder også dem jeg underviser. Gennemsnitsalderen for kursisterne er 20,6. Der er flest kvinder på begge holdene. Mændene er de ældste. Der er flere FN-soldater, og Steiner-skolerne er også repræsenteret. En skal være far om et par måneder. Nogle har været ude at rejse. Det er svært at komme hjem. Et par stykker har brugt sommeren på Studieskolen til både matematik og tysk. 5 - 6 stykker har deltaget i vores brush-up kursus i tysk i tre dage før skoleårets begyndelse. Og nogle synes bare, at livet er for kort til at lære tysk.

Men jeg har gættet rigtigt. Tour de France har de alle en mening om og et forhold til. Altså det ideelle emne at starte med ud fra det synspunkt, at en succesoplevelse er et godt grundlag for indlæring. I første omgang ser jeg det

som min opgave at skabe motivation for at beskæftige sig med tysk. Jeg har købt aviser i sommeren 96, lige så længe som Tour de France har varet: *Bild* - først og fremmest. De har gode sportsjournalister. *Die Welt*, *Hamburger Morgenpost*. Og *Die Tour 96* - et blad, som kun handler om Tour de France.

Jeg har lavet en tekstsamling på 7 tekster, der følger Bjarne Riis gennem hele Touren. 1. tekst: et interview med Bjarne Riis før Touren starter. Korte spørgsmål, let syntaks. Opgave: Hvad bliver Riis spurgt om, og hvad svarer han. Øvelsen er på dansk. Vild opstandelse: Jeg har ikke haft tysk i 5 år - jeg troede, vi skulle starte forfra - bliver der slet ikke taget hensyn til os, der har været længe ude af skolen, etc. Svar: tro på, at du kan og se så at komme i gang. Tjek for hvert spørgsmål / svar med side-

manden, om I har forstået det samme. Hvis ikke, diskutér det.

Og de kan, allesammen, uden ordbogsopslag. Nogle kun i hovedtræk, andre helt ned i detaljen. Dobbelttimen slutter med diskussion af, hvorfor mon det var muligt at forstå hovedtrækkene i interviewet, selvom man opfatter sig selv som næsten blank sprogligt set, og hvordan man kommer videre. Hvad bremsede den detaljerede forståelse? Vi når til to konklusioner: Det er nødvendigt med en stor almen viden. Læs aviser, orienter dig, lyt, se og læs. Og specifikt: lær gloser. Det handler så resten af Tour-artiklerne først og fremmest om. At få et centralt ordforråd, så ingen Tour-artikel er fremmed.

Vi foretager gløseindlæring på mange kreative måder. Samtidig er teksterne velegnede til, at de skrappe kan få stillet mere krævende opgaver, som de kan fortælle om til deres kammerater. F.eks. hvordan omtales Jan Ullrich i artiklerne i forhold til Bjarne Riis? eller Hvilken rolle spiller det for journalisterne, at Bjarne Riis er dansker?

I de 8 timer, læsningen foregår, har jeg kun stillet spørgsmål på dansk og fået danske svar. Formålet var tilegnelse af et afgrænset receptivt ordforråd og at give kursisterne en følelse af, at det er muligt på få timer at tilegne sig et relevant ordforråd til et givet emne. For de fleste var det en helt ny måde at læse fremmedsprog på. At blive tvunget til at fokusere på det, man forstår, og ikke på det, man ikke forstår.

Det drejer sig i denne fase altså om:

- 1) at gøre inputtet forståeligt for kursisterne
- 2) at lære dem at arbejde erfaringsbaseret: træk på din samlede viden og erfaring!
- 3) at lære dem at tænke i skabeloner og at se på konteksten i bredeste forstand.

Kirsten Haastrup har i artiklen „Fremmedsproglig reception: Lytte- og læseforståelse (Kasper/Wagner) redegjort for begrebet skabelon på følgende måde: „Lukker man f.eks. op for radioen uden at ane, hvilket program man dumper ind i, varer det ikke længe inden man ud fra ord som Greenpeace, miljøsvin og miljøminister danner forventning om, at programmets emne er forurening. Sagt meget forenklet bygger forståelsen på evnen til at forvente og forudsige, hvad der kommer, og dertil hjælper konteksten.“ Og: „Baseret på erfaringer med verden i en given kultur organiserer vi vor viden om verden og bruger denne viden til at forudsige relationer i forbindelse med ny information og nye begivenheder og erfaringer. Sådanne erfaringsstrukturer kan betegnes skabeloner til forståelse.....“ (s. 21 - 22)

Anden fase er så at få omsat dette receptive ordforråd til et produktivt. Altså at kunne tale sammen på fremmedsproget om Touren og om Bjarne Riis. Opgaverne bliver formet som spørgsmålsark med progression: Først tallene: Hvor mange er der på Telekomholdet? Hvad hedder de? Hvor gamle er de? Derefter: Hvilken funktion har de enkelterytttere på holdet? Hvilke bemærkninger får hver enkelt med fra journalisten?

Grupperne er på tre. Besvarelserne skal være mundtlige. Det er meget vigtigt, at de ikke skriver noget ned. Svarene skal huskes. For første gang siden første time igen panik.

Metoden: et spørgsmål er først besvaret, når alle i gruppen har besvaret det. Gruppen må finde en formulering, så den enkelte kan huske den. De skal ikke nødvendigvis alle tre bruge samme formulering.

Det er sejt arbejde.

Bagefter bruger vi lang tid på at diskutere koncentration, motivation og „rugbrødsarbejde“. Det, der er hårdt, kedeligt, men nødvendigt for at kunne kommunikere. Og så diskuterer vi endelig også nødvendigheden af at kunne nogle sproglige regler - en lille tabel - for at kunne gøre sig forståelig på et rimeligt plan.

Men andet fremmedsprog er ikke det eneste fag, hf'erne har. Så den succesoplevelse, som var generel, blev hos nogle til frustrationer over ikke at kunne nå det hele. Størstedelen havde dog fået arbejdsredskaber til selv at arbejde og nå egne opsatte mål.

Jeg havde gemt en lang artikel fra *Die Welt*, som skulle bruges til eksamensopgivelse. Den blev læst i foråret. Det vigtigste ved læsningen af den var kursisternes opfattelse af, at noget, man har kunnet engang, er meget let at

indlære igen, og at det nu ikke voldte vanskeligheder at læse og analysere en almindelig avisartikel om et emne, man kender noget til.

Gennem dette forløb er kursisterne blevet præsenteret for forskellige former for indlæringstrategier og for nogle af de faktorer, der spiller en rolle i fremmedsprogsundervisningen.

De har oplevet det affektive som en væsentlig faktor: Når den første panik er overstået, og jeg som lærer har givet dem troen på, at de kan noget, ja så bliver tekstarbejdet en succesoplevelse, der fremmer motivationen til at give sig i kast med de næste opgaver af en lidt højere sværhedsgrad.

Kursisterne blev også meget bevidste om forskellen mellem receptive og produktive færdigheder, og de fik nogle arbejdsmetoder, der langsomt gjorde det muligt for dem at omsætte den passive sprogfærdighed til en aktiv ditto, med focus på ordforråd og brug af forskellige kommunikationsstrategier.

Endelig gav forløbet kursisterne redskaber til at arbejde mere bevidst med egen læring.

Litteratur

Grundbog i fremmedsprogspædagogik. Red. af Gabriele Kasper & Johannes Wagner. Kbh. Gyldendal, 1989. 312 s.